

Doğma, canım-varlığım qədər
sevdiyim Azərbaycanım
mənim qibləgahımdır

Ilham Aliyev

Qəzet 1921-ci
ildən çıxır

ŞƏRQ qapısı

Təsisçi: Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi və Nazirlər Kabineti

Sayı: 168 (20.822)

10 sentyabr 2013-cü il, çərşənbə axşamı

Gündəlik ictimai-siyasi qəzet

www.serqqapisi.az

Qiyməti 20 qəpik

Rəsmi xronika

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 9-da MDB Sərhəd Qoşunları Komandanlar Şurasının 70-ci iclasının nümayəndələrini qəbul etmişdir.

* * *

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 9-da ATƏT-in Minsk qrupunun yeni təyin olunmuş amerikalı həmsədri Ceyms Uorliki qəbul etmişdir.

Görüşdə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı danışıqların hazırkı vəziyyəti və perspektivlərinə dair məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

ATƏT-in Minsk qrupunun yeni təyin olunmuş amerikalı həmsədri Ceyms Uorlik Birləşmiş Ştatların Prezidenti Barak Obamanın məktubunu dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

* * *

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 9-da Azərbaycanda prezident seçkilərinin müşahidəsi üzrə MDB-dən Müşahidə Missiyasının başçısı, Rusiya Dövlət Dumasının MDB və Həmvətənlərin İşləri üzrə Komitəsinin rəhbəri Leonid Slutskini qəbul etmişdir.

Muxtar respublikada elektroenergetika sisteminin inkişafı ilə bağlı ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir, mövcud hidroenerji potensialından səmərəli istifadə olunur, yeni elektrik stansiyaları tikilərək istifadəyə verilir. Hazırda muxtar respublikada 6 elektrik enerjisi istehsal edən müəssisə fəaliyyət göstərir. Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyev muxtar respublikanın enerji təhlükəsizliyinin təmin olunması sahəsində görülən işləri yüksək qiymətləndirərək demişdir: **“Enerji təhlükəsizliyi əsas məsələdir və bu gün bu, Naxçıvanda öz həllini tapır. Əminəm ki, gələcəkdə bu sahədə əlavə tədbirlərin görülməsi nəticəsində Naxçıvandan qonşu ölkələrə daha da böyük həcmdə elektrik enerjisinin ixracı mümkün olacaqdır”.**

bildirmiş, bu münasibətlə energetikləri və muxtar respublika sakinlərini təbrik edərək demişdir: “Arpaçay Su Elektrik Stansiyası Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə təsdiq olunmuş “2008-2013-cü illər üzrə Azərbaycan Respublikası regionlarının sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı” çərçivəsində inşa olunmuşdur. Stansiyanın tikintisinə 2011-ci ilin fevral ayında başlanılmış və qısa müddətdə başa çatdırılmışdır. Yüksək texniki tələblərə cavab verən və keyfiyyətlə inşa olunan su elektrik stansiyası bu gün muxtar respublika energetiklərinin istifadəsinə verilir”.

Ali Məclisin Sədri demişdir: “Arpaçay Su Elektrik Stansiyasının istifadəyə verilməsi muxtar respublikanın enerji təminatının ödə-

M.Ə.Qasımova “Əməkdar dövlət qulluqçusu” fəxri adının verilməsi haqqında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin Sərəncamı

Naxçıvan Muxtar Respublikası Konstitusiyasının 5-ci maddəsinin II hissəsinin 21-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Naxçıvan Muxtar Respublikasında dövlət qulluğunda səmərəli fəaliyyətinə görə Məhərrəm Əli oğlu Qasımova **“Əməkdar dövlət qulluqçusu”** fəxri adı verilsin.

Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ali Məclisinin Sədri

Vasif TALIBOV

Naxçıvan şəhəri, 9 sentyabr 2013-cü il

Arpaçay Su Elektrik Stansiyası istifadəyə verilmişdir

Bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlərin davamı olaraq, sentyabrın 9-da Şəhur rayonunda inşa olunan Arpaçay Su Elektrik Stansiyasının açılışı olmuşdur.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibov açılış mərasimində iştirak etmişdir.

Tədbirdə çıxış edən Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Energetika Agentliyinin Baş direktoru Yasin Səfərov bildirmişdir ki, son 10 ildə muxtar respublikada Heydər Əliyev Su Anbarı üzərində gücü 4,5 meqavat olan su elektrik stansiyası, Naxçıvan Qaz-Turbin Elektrik Stansiyası, Naxçıvan Modul Elektrik Stansiyası və Biləv Su Elektrik Stansiyası tikilərək istifadəyə verilmişdir. Bu gün isə Şəhur rayonunda Arpaçay Su Elektrik Stansiyası istifadəyə verilir. Həyata keçirilən bu tədbirlər muxtar respublikanın elektrik enerjisi ilə təminatında, enerji ixracının daha

və “Arpaçay-2” Su Elektrik stansiyalarının tikintisi aparılır. Bu stansiyalar istismara verildikdən sonra muxtar respublikanın enerjiyə olan tələbatının əsas hissəsi su elektrik stansiyaları hesabına ödəniləcəkdir. Bu da muxtar respublikanın energetika sisteminin imkanlarının genişlənməsinə, ucuz elektrik enerjisi istehsalının artırılmasına və vəsaitə qənaət olunmasına imkan verəcəkdir. Öldə olunan vəsait energetika sahəsinin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsinə, bu sahədə çalışanların rifah halının yaxşılaşdırılmasına sərf ediləcəkdir”.

Ali Məclisin Sədri demişdir: “Hər bir ölkə üçün elektrik enerjisi strateji sahə hesab edilir. Bu gün dünya ölkələrində ərzaq və enerji təhlükəsizliyi üzrə proqramlar qəbul olunaraq icra edilir. Enerji, ərzaq təhlükəsizliyi təmin olunan ölkələrin iqtisadiyyatı isə sabit və davamlı inkişaf edir. Azərbaycan Respublikasında da ərzaq və enerji təhlükəsizli-

da artırılmasında mühüm rol oynayacaqdır. Yasin Səfərov muxtar respublikada energetikanın inkişafına göstərilən qayğıya görə kollektiv adından minnətdarlığını bildirmişdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibov Arpaçay Su Elektrik Stansiyasının istifadəyə verilməsinin energetika sahəsində mühüm hadisə olduğunu

nilməsində mühüm rol oynamaqla yanaşı, ixtisaslı energetiklərin formalaşmasına da öz töhfəsini verəcəkdir. Burada çalışanlar ixtisaslı kadr kimi yetişəcəklər. Stansiyada il ərzində 60 milyon kilovat-saat elektrik enerjisi istehsal olunacaq, bu hesaba muxtar respublikanın enerjiyə olan tələbatının 15-17 faizi ödəniləcəkdir. Bu da muxtar respublika əhalisinin,

eləcə də iqtisadiyyatın müxtəlif sahələrinin davamlı və keyfiyyətli elektrik enerjisi ilə təmin olunmasında, enerji ixracının artırılmasında mühüm rol oynayacaqdır”.

Ali Məclisin Sədri muxtar respublikada su elektrik stansiyalarının tikintisinin bundan sonra da davam etdiriləcəyini bildirərək demişdir: “Hazırda muxtar respublikada Ordubad

yinin təmin olunması istiqamətində ardıcıl tədbirlər görülür. Ölkəmizin ayrılmaz tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikasında da bu sahələrin inkişafı diqqət mərkəzində saxlanılır. Muxtar respublikada yeni elektrik stansiyaları tikilir, əhalinin və iqtisadiyyatın enerjiyə olan tələbatı etibarlı şəkildə ödənilir.

Ardı 2-ci səhifədə

Artıq Naxçıvan elektrik enerjisi idxal edən muxtar respublikadan elektrik enerjisi ixrac edən muxtar respublikaya çevrilmişdir. Enerji təminatının yaxşılaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər bundan sonra da davam etdiriləcəkdir”.

Ali Məclisin Sədri elektrik enerjisindən qənaətlə istifadənin vacibliyinə diqqəti cəkərək demişdir: “Elektrik enerjisindən istifadə zamanı qənaət prinsipinə əməl etmədən bu sahədə inkişafa nail olmaq mümkün deyil. Ona görə də muxtar respublika energetikləri bunu daim diqqət mərkəzində saxlamalı, enerjiddən istifadə zamanı israfçılığın qarşısı alınmalıdır. Son illər həyata keçirilən tədbirlər nəticəsində muxtar respublikada enerji itkisi xeyli azaldılmışdır. Bu işlərin bundan sonra da davam etdirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Məqsəd enerji itkisinin 3-4 faizə endirilməsinə nail olmaqdan ibarətdir”.

Ali Məclisin Sədri muxtar respublika energetiklərinin öz üzərlərində işləyərək bilik və bacarıqlarını artıracaqlarına, energetika sisteminin qorunmasına və bu sahənin səmərəli işlədilməsinə töhfələrini verəcəklərinə əminliyini bildirmiş, stansiyanın tikintisində əməyi olanlara təşəkkür etmiş, açılışı bildirən lenti kəsmişdir.

Məlumat verilmişdir ki, gücü 20,5 meqavat olan su elektrik stansiyası suqəbuledici qurğu, stansiya binası, tunnel və transformator yarımstansiyasından ibarətdir. Suqəbuledici saniyədə 37 kubmetr su buraxmaq gücünə malikdir. Diametri 3,9 metr olan tunnelin uzunluğu isə 1100 metrdir. Tunneldən suyu turbinlərə

ötürmək üçün 145 metr uzunluğunda yüksəktəzyiqlı boru xətti çəkilmiş, 45 metr dərinliyi olan havaboşaldıcı inşa edilmişdir. Stansiya binasında müasir iş otaqları və idarəetmə mərkəzi yaradılmışdır.

Ali Məclisin Sədri stansiyanın idarəetmə mərkəzində yaradılan şəraitlə tanış olmuş, stansiyanı işə salmışdır.

Bildirilmişdir ki, mərkəzdə su elektrik stansiyasının idarə olunması üçün lazımi avadanlıqlar və kompüter dəstləri, eləcə də nəzarət-mühafizə sistemləri quraşdırılmışdır. Bu da stansiyanın iş rejimini daimi nəzarətdə saxlamağa imkan verir. Mərkəzdə elektrik enerjisinin istehsalı zamanı baş verə biləcək nasazlıqların

aradan qaldırılması üçün də lazımi şərait vardır. Stansiya binasında Avstriyanın “Andritz” şirkətinin istehsalı olan 7,75 meqavat gücə malik 2 ədəd və gücü 5 meqavat olan 1 ədəd Franseskiptli turbin quraşdırılmış və onlara üfüqi şəkildə bağlanmış müvafiq güclü generatorlar qoşulmuşdur. Bütün emal prosesi avtomatlaşdırılmış şəkildə həyata keçirilir.

İstehsal olunmuş elektrik enerjisini şəbəkəyə ötürmək üçün 30 meqavoltamper gücə malik transformator yarımstansiyası qurulmuş, 11 kilometr uzunluğunda 110 kilovoltluq elektrik verilişi xətləri çəkilmişdir.

Arpaçay Su Elektrik Stansiyası mühüm infrastruktur layihəsi kimi muxtar respubli-

kanın enerji təhlükəsizliyinə öz töhfəsini verəcəkdir. İqtisadi səmərəlilik və enerji potensialının gücləndirilməsi baxımından böyük əhəmiyyətə malik olan stansiyanın istifadəyə verilməsi ilə muxtar respublikanın elektrik enerjisinə olan tələbatının 60 faizi su elektrik stansiyaları hesabına ödəniləcəkdir.

Stansiya ilə tanışlıqdan sonra energetiklərlə görüşən Ali Məclisin Sədri demişdir ki, bu gün energetika iqtisadiyyatın aparıcı sahələrindən biridir. Muxtar respublikamızda bu sahənin inkişafına xüsusi diqqət yetirilir, yeni su elektrik stansiyaları tikilərək istifadəyə verilir. Eyni zamanda istilik elektrik stansiyalarının gücündən də səmərəli istifadə olunur, Günəş batareyaları ilə işləyən elektrik stansiyalarının yaradılması üzərində işlər aparılır. Bütün bunlar muxtar respublikanın davamlı inkişafına, enerji təhlükəsizliyinin təmin olunmasına, iqtisadiyyata investisiya qoyuluşunun artırılmasına səbəb olmuşdur. Qeyd olunmuşdur ki, energetika sahəsində ixtisaslı kadrların hazırlanması vacib məsələdir. Hazırda Naxçıvan Dövlət Universitetində bu sahə üzrə müvafiq ixtisas açılmışdır. Energetiklər yaradılan şəraitdən səmərəli istifadə etməli, ixtisaslı mütəxəssis kimi yetişməli, qurulanlar qorunmalı və onlardan səmərəli istifadə edilməlidir.

Su elektrik stansiyasının ərazisində də geniş abadlıq işləri aparılmış, müasir avtomobil yolu çəkilmiş, işıqlandırma sistemi quraşdırılmışdır.

Naxçıvan Muxtar Respublikası
Ali Məclisinin mətbuat xidməti

POS-terminaldan istifadə ödəniş mədəniyyətidir

Bu gün bütün dünyada geniş tətbiq olunan POS-terminalların həm ödəniş kartı sahibləri, həm də biznes subyektləri üçün faydalı olduğu haqda tez-tez söhbət açılır. Bəs muxtar respublikada bu terminalların quraşdırılması ilə bağlı vəziyyət necədir? Bununla bağlı Naxçıvan Muxtar Respublikası Vergilər Nazirliyinin şöbə rəisi Rəşad Əliyevlə söhbət etdik:

– **Hazırda muxtar respublikada POS-terminalların quraşdırılması işləri necə gedir və vergi orqanları öz üzərinə düşən işləri necə həyata keçirir?**

– 2013-cü il fevral ayının 4-də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisində keçirilmiş müşavirədə Ali Məclisin Sədri tərəfindən POS-terminalların tətbiqi, onlardan səmərəli istifadənin təmin edilməsi mühüm vəzifə kimi qarşıya qoyulub.

Qeyd edək ki, ilk olaraq yerli vergi orqanlarında POS-terminalların tətbiqi və istifadəsi ilə bağlı nəzarət-təşkilati qruplar yaradılıb. POS-terminal tətbiq ediləsi obyektlər müəyyənləşdirilib, onlara POS-terminalların tətbiqi ilə bağlı bildirişlər göndərilib, ayrı-ayrı dövrlərdə vergi ödəyiciləri ilə məarifləndirici seminar-məşğələlər keçirilib və nağdsız ödənişlərin əhəmiyyəti barədə ödəyicilərə geniş məlumatlar verilib. Bu tədbirlər tərəfimizdən mütəmadi olaraq davam etdirilir. Belə ki, görülmə işlər nəticəsində 2013-cü ilin ilk 6 ayı ərzində 109 ədəd POS-terminalın iri ticarət, iaşə və digər xidmət obyektlərində quraşdırılmasına və vergi orqanlarında qeydiyyatdan keçirilməsinə nail olunub.

– **POS-terminallardan istifadənin genişləndirilməsi üçün hansı tədbirlər görülüb?**

– Naxçıvan Muxtar Respublikası Vergilər Nazirliyi və onun yerli vergi orqanları tərəfindən vergi ödəyicilərinin məlumatlandırılması və məarifləndirilməsi sahəsində müvafiq işlər görülür. Belə ki, yerlərdə seminar-məşğələlər aparılıb, nağdsız hesablaşmaların üstünlükləri, POS-terminallar və ödəniş kartlarından istifadə qaydaları ilə bağlı məarifləndirici buklet hazırlanıb, onun vergi ödəyicilərinə çatdırılması təmin edilib. Bu proses davamlı xarakter daşıyır və yaxın zamanlarda ictimaiyyətin daha geniş təbəqələ-

rinin məlumatlandırılması üçün POS-terminallardan və plastik kartlardan istifadə ilə bağlı reklam çarxlarının hazırlanaraq təqdim olunması nəzərdə tutulur. Bundan başqa, əhalidə POS-terminallardan istifadə mədəniyyətinin gücləndirilməsi ilə bağlı kütləvi informasiya vasitələrində təbliğat aparılır.

– **Əhalinin POS-terminallardan istifadəyə münasibəti necədir?**

– Bu gün nağd hesablaşma ilə müqayisədə ödəniş kartı vasitəsilə aparılan əməliyyatlar kart sahibinə çoxsaylı üstünlüklər verir. İnkişaf etmiş ölkələrdə ödəniş kartları gündəlik həyatda əvəzənilməz vasitədir və öz sahibləri üçün rahatlıq, səmərəlilik və təhlükəsizlik simvoluna çevrilib.

Muxtar respublikamızda isə əksinə, insanlar hələ də nağd pulla ödəniş aparmağa üstünlük verirlər. Bunun səbəbi plastik kartların azlığı deyil. Çünki Mərkəzi Bankın Naxçıvan Muxtar Respublikası İdarəsinin verdiyi məlumata əsasən, 1 iyul 2013-cü il tarixə muxtar respublika ərazisində 173 min 378 ədəd plastik kart var. Bu da onu göstərir ki, əhalinin əksəriyyəti plastik kart istifadəçisidir. Bu gün kartlardan bankomatlardan nağd pul çıxarılmasında istifadə olunur. Yəni vətəndaşlar kartla ödəmə aparırlar, sadəcə, onlara ayrılan əməkhaqlarını və müavinətləri alırlar. Deməli, hələlik, vətəndaşlar pulu kartın içində yox, əllərində tutmaq və ya evdə “balınc altında saxlamağa” daha çox üstünlük verirlər.

– **Necə düşünürsünüz, bu halın səbəblərindən biri də əhalinin azməlumatlı olması deyilmi?**

– Təbii ki, bu da səbəblərdən biridir. Biz hər zaman vətəndaşlarla söhbətlərdə qeyd edirik ki, nağdsız ödəmə onları bir çox problemlərdən azad edir. Üstündə külli miqdarda nağd pul gözəldirmək məcburiyyətində deyilsən. Pulu evdə unutmaq,

yaxud hardasa itirmək mümkün deyil. Bu yolla vəsaitin oğurlanmasının da qarşısı alınır. Kart itəndə, yaxud oğurlananda banka məlumat vermək kifayətdir ki, bloklaşdırma aparılsın və heç kim ondan istifadə edə bilməsin. Mobil rabita, kommunikasiya, internet və digər xərcləri otaqdan çıxmadan ödəmək olar. İndi kartın oldusa, evində oturub öz səyahətini asanlıqla planlaşdırır, digər ölkədə hotel, aviabilet sifarişi edə bilərsiniz. Elə səyahət zamanı da kartların faydasını görənlər çoxdur. Xarici ölkələrdə olarkən gözlənilməyən xərclər yarananda kartdan nağd pul çıxarmaq olur.

Bütün bunlar bir kənara, nağdsız hesablaşmalar kart vasitəsilə həyata keçirilərkən bütün əməliyyatların dəqiq uçotunun aparılması mümkün olur. Bu zaman vergiyə cəlb olunan gəlirlərin dəqiq müəyyənləşdirilməsi, şəffaflığın artırılması və sair məsələlər öz həllini tapır. POS-terminallardan istifadə əlavə olaraq ölkədə nağd dövriyyənin artmasının qarşısını alır və POS-terminal tətbiq edən müəssisələr bir sıra üstünlüklər əldə edirlər: ödəniş məbləğlərinin dəqiq olması və hesablaşmaların rahat aparılması, qalığ məbləğin müştəriyə qaytarılması üçün xırda pullara ehtiyacın yaranmaması, nağd vasitələrlə olan əməliyyatlarda iş yükünün azaldılması, inkassasiya xidmətlərinə olan ehtiyacın azaldılması, saxta pullarla hesablaşma riskinin aradan qaldırılması və sair.

– **POS-terminallardan istifadəyə marağın artırılması istiqamətində daha hansı işlər görülür?**

– Naxçıvan Muxtar Respublikasında elektron ödəniş məkanının formalaşdırılması və nağdsız hesablaşmaların həcminin artırılması üzrə Tədbirlər Planı təsdiq olunub. Tədbirlər Planında infrastruktur imkanlarının genişləndirilməsi, inzibati tədbirlərin gücləndirilməsi, iqtisadi stimullaşdırma və məarifləndirmə tədbirlərinin artırılması ilə bağlı əməliyyatlar konkret tapşırıqlar verilib. Həmin Tədbirlər Planında POS-terminallardan istifadənin genişləndirilməsi ilə əlaqədar bir sıra vəzifələr müəyyənləşdirilib. Bu Tədbirlər Planının icrası qısa zaman ərzində bu sahədə ciddi dönüşün yaranmasına səbəb olacaqdır.

– **Müsahibə üçün sağ olun!**

☞ Səbuhi HÜSEYNOV

Muxtar respublikamızda yerli xammaldan səmərəli istifadə etməklə daxili bazarın tələbatına uyğun keyfiyyətli məhsullar istehsal edən müxtəlifstəyinatlı yeni istehsal müəssisələri yaradılır və ya müntəzəqi texnologiyalar tətbiq olunmaqla fəaliyyəti dayanmış müəssisələrin işi bərpa edilir. Tikinti materiallarına olan tələbatın ödənilməsi istiqamətində də mühüm işlər görülür, tikinti materialları istehsal edən müəssisələr fəaliyyətə başlayır. Təbii ki, bu da tikinti-quraşdırma işlərinin sürətlə aparılmasına rəvac verir.

Kərpic Zavodunun istehsal gücü artırılıb

“Gəmiqaya Kərpic Kompleksi” Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti də son illər Naxçıvan Muxtar Respublikasında həyata keçirilən genişmiqyaslı quruculuq tədbirləri nəticəsində yerli tikinti materiallarına olan tələbatın ödənilməsi zərurətindən yaradılmışdır.

Muxtar respublikamızda belə müəssisələrin yaradılmasının nəticəsidir ki, daxili bazar keyfiyyətli yerli tikinti materialları ilə təmin olunur. İldən-ilə genişlənən quruculuq tədbirləri Kərpic Zavodunun istehsal gücünün artırılması və qış mövsümündə də tam gücü ilə işləməsi zərurətini yaratmışdır. Bu məqsədlə yeni layihə hazırlanmış və 2013-cü ilin əvvəlindən layihənin icrasına başlanmışdır. Layihəyə uyğun olaraq, kəsim sexində yeni müasir texnoloji avadanlıqlar quraşdırılmış, kərpicin bişirilməsi üçün əlavə sobalar tikilmişdir. İstehsal olunan məhsulun təbii hava şəraitində qurudulması və saxlanılması üçün əlavə çardaqlar qurulmuş, yeni qurutma sexi tikilib istifadəyə verilmişdir. Qurutma sexində Türkiyə istehsalı olan və kompüterlə idarə edilən müasir texnoloji avadanlıqlar quraşdırılmış, kərpicə dolu diyrəkli arabaların avtomatik hərəkəti üçün dəmir relslər çəkilmiş, istiliklə təminat və nəmliyin aradan qaldırılması üçün xüsusi qurğular qurulmuşdur. Eni 12, uzunluğu 50 metr olan süni qurutma sexi 4 kameradan ibarətdir. Hər kameraya ilkin olaraq 13 min ədəd kərpic yığılır. İlkin mərhələdə kərpicin nəmliyi götürülür, ikinci mərhələdə qurutma prosesi başlanır. Rejimə uyğun olaraq, hər 7-15 dəqiqədən bir qapılar avtomatik açılır, hər kameradan kərpic dolu birdiyrəkli araba xaric olmaqla, digəri sexə daxil olur. Ümumilikdə, qurutma sexinin 8 saatlıq iş rejimində gündəlik istehsal gücü 20 min kərpic təşkil edir.

Kərpicbişirmə sexində yaranan

istilik xüsusi borularla aspirator vasitəsilə sorulub süni qurutma sexinə ötürülür. Bununla həm istilik sisteminin dövriyyəsi təmin edilir, həm də enerji itkisinin qarşısı alınır. Zərurət yaranıqda isə qurutma sexində qurulmuş istilik avadanlığından da istifadə edilir. Qurutma sexinin istifadəyə verilməsi ilə zavodun mövsümdən asılılığı aradan qaldırılmış, müəssisənin fasiləsiz fəaliyyəti təmin edilmişdir. Yeni layihənin həyata keçirilməsi nəticəsində yeni iş yerləri açılmışdır. Hazırda müəssisədə 151 nəfər işçi çalışır. Kollektiv cari ili uğurlu göstəricilərlə başa vurmaq üçün mövcud imkanlardan səmərəli istifadə etməyə söz göstərir.

Zavod fəaliyyətə başlayan zaman gün ərzində 25 min ədəd kərpic istehsal olunurdusa, yeni layihənin həyata keçirilməsindən sonra gün ərzində 40-45 min ədəd kərpic istehsal etmək imkanı yaranmışdır.

Türkiyədən alınmış müasir texnoloji avadanlıqlar məhsulun keyfiyyətli istehsal olunmasında mühüm rol oynayır. Zavod xammalın yerləşdiyi ərazidə inşa olunduğundan əlavə daşınma xərcləri çəkilmir, boşdaşınma hallarına yol verilmir. Burada müasir texnoloji avadanlıqlarla təchiz edilmiş 3 istehsal sahəsi – kərpic-kəsmə, kərpicbişirmə və qurutma sexləri fəaliyyət göstərir. İstehsal prosesi konveyer üsulu ilə həyata keçirilir, texnoloji proseslərə və məhsulun keyfiyyətinə ciddi əməl olunur.

Zavodda istehsal edilən səsoğucu, radiasiyasız, yayda sərin, qışda isə isti saxlayan yüksəkkeyfiyyətli tikinti materialı kimi kərpicə tələbat ildən-ilə artır. Bu da, təbii ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafının və əhalinin maddi rifahının daha da yaxşılaşmasının göstəricisidir.

☞ Kərəm HƏSƏNOV

Dünən Naxçıvan Muxtar Respublikası təhsil işçilərinin sentyabr konfransı keçirilmişdir. Konfransda təhsil naziri Piri Nağıyev çıxış edərək muxtar respublikada bu sahəyə göstərilən dövlət qayğısından danışmışdır. Bildirilmişdir ki, hər il məktəblərin pedaqoji kadrlarının fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi məqsədilə “Ən yaxşı ümumtəhsil məktəbi” və “Ən yaxşı müəllim” müsabiqələri keçirilir. Cari ildə muxtar respublikamızda daha 3 məktəb – Naxçıvan şəhər 10 nömrəli tam orta məktəb, Şəhur şəhər 1 nömrəli və Ordubad şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbləri “Ən yaxşı ümumtəhsil məktəbi” müsabiqəsinin qalibi olmuşlar. Beləliklə, bu mükafata layiq görülmən məktəblərin sayı 18-ə çatmışdır. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin sərəncamı ilə müəllimlərin də fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilmiş, bu il muxtar respublikamızdan daha 5 müəllim “Ən yaxşı müəllim” mükafatına layiq görülmüşdür.

Qeyd olunmuşdur ki, əvvəlki illərdə olduğu kimi, 2013-cü ildə də yeni məktəblərin tikintisi davam etdirilir. Bu ilin əvvəlindən Naxçıvan şəhərində 10 nömrəli, Babək rayonunda Şəkərabad, Ordubad rayonunda Çənnəb kənd tam orta məktəbləri, Babək Rayon Şahmat

Təhsil işçilərinin sentyabr konfransı keçirilmişdir

Məktəbi üçün binalar tikilərək və ya əsaslı şəkildə yenidən qurularaq müəllim və şagirdlərin istifadəsinə verilmişdir. Hazırda Naxçıvan şəhərində 11 və 16 nömrəli, Şəhur rayonunda Xanlıqlar, Sərxanlı, Şahbulaq, Dəmirçi, Babək rayonunda Cəhri kənd 1 nömrəli, Ordubad rayonunda Sabirkənd, Ələhi, Nəsirvaz, Xurs, Culfa rayonunda Teyvaz, Kırna, Şahbuz rayonunda Kükü, Qızıl Qışlaq, Kəngərli rayonunda Xok, Sədərək rayonunda Sədərək kənd 1 nömrəli tam orta məktəbləri üçün binaların tikintisi və ya yenidən qurulması həyata keçirilir. Təhsilə göstərilən qayğının nəticəsidir ki, muxtar respublikanın ümumtəhsil müəssisələrində 500 ədəd elektron lövhə quraşdırılmış və hər 15 şagirdə 1 kompüter düşməklə ümumtəhsil müəssisələrinə 3183 kompüter verilmişdir. Cari ildə ümumtəhsil məktəblərini 4 min 186 məzun bitirmiş, onlardan 3 min 238-i ali məktəblərə sənəd vermişdir. Əvvəlki illərin məzunları ilə birgə ali məktəblərə sənəd verənlərin sayı 5 min 777 nəfər olmuşdur. Builki məzunların 1676-sı tələbə adını qazanmışdır. Abiturientlərin 312 nəfəri 500-700 arası

bal toplamış, 37 nəfər xüsusi təyinatlı ali məktəblərə qəbul olunmuşdur. 2013-cü ildə ali məktəblərə qəbul zamanı məzunlardan 1079 nəfəri muxtar respublikamızda yerləşən ali təhsil müəssisələrini seçmişlər ki, bu da muxtar respublikamızdan ali məktəblərə qəbul olanların 64,37 faizini təşkil edir.

Qazanılan uğurlarla yanaşı, nöqsanlara da toxunan nazir qeyd etmişdir ki, göstərilən dövlət qayğısının yüksək olmasına baxmayaraq, işdə hələ də nöqsanlar mövcuddur. Şəhər və rayonlarımızda elə məktəblər vardır ki, istər pedaqoji kollektivi, istərsə də şagird kontingentinə görə böyük məktəblər sırasındadır. Lakin qəbulun nəticələrindən həmin məktəblərin fəaliyyətinin qə-

naətbəxş olmadığını görürük. Bu da belə deməyə əsas verir ki, sözügedən məktəblərin kollektivləri və müvafiq təhsil şöbələri işlərində ciddi dönüş yaradılması üçün lazımı dərəcədə səy göstərməmiş, tədrisin keyfiyyətinin yüksəldilməsi sahəsində qarşıya qoyulan vəzifələrin yerinə yetirilməsinə məsuliyyətlə yanaşmamışlar. Ötən tədris ilində ciddi nöqsanlara yol verdiklərinə, tələbə qəbulunda zəif nəticə göstərdiklərinə görə bir neçə məktəbin direktoru tutduğu vəzifədən azad edilmiş, eyni zamanda bir neçə məktəb rəhbərinə şiddətli töhmət verilmişdir. İl ərzində aparılan yoxlama-reydlər göstərmişdir ki, ümumtəhsil məktəblərində istər pedaqoji işçilərin, istərsə də şagirdlərin məktəbə davamiyyətində nöqsanlar mövcuddur. Bundan başqa, fakültativ və fərdi qrup məşğələləri üçün ayrılmiş saatların tədrisində təlimati tələblər bəzi hallarda gözənilmir, bunun nəticəsində də şagirdlərin

dərslərdən sonrakı asudə vaxtlarının səmərəli təşkil edilməsi üçün lazımı şərait yaranmır. Fənn müəllimlərinin yeni tədris metodlarından istifadə edərək təlim-tərbiyə aparmaları üçün məktəb rəhbərləri tərəfindən onların işinə düzgün nəzarət olunmur. Belə ki, tədris ili ərzində bir sıra məktəb rəhbərləri tərəfindən lazım olan miqdarda dərs dinləmələri aparılmır və yaxud aparılarsa da, dərs dinləmələrinin nəticələri düzgün təhlil edilmir. Həmcinin fənlərin tədrisindəki bəzi qüsurlar da narahatlıq doğurur.

Piri Nağıyev sınaq imtahanlarına nəzarətin gücləndirilməsinin vacibliyindən də danışaraq bildirmişdir ki, qeyd olunan çatışmazlıqlar yeni dərs ilində aradan qaldırılmalı, göstərilən dövlət qayğısına əməli işlə cavab verilməlidir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Təhsil Nazirliyinin aparat rəhbəri Rəşad Xudiyev Azərbaycan Müəllimlərinin XIV Qurultayına Naxçıvan Muxtar Respublikasından seçiləcək nümayəndələr haqqında məlumat vermişdir.

Sonra Naxçıvan Şəhər, Şəhur və Culfa Rayon Təhsil şöbələri müdirlərinin çıxışları olmuşdur.

Konfransa təhsil naziri Piri Nağıyev yekun vurmuşdur.

✎ Səbuhi HƏSƏNOV

Məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının onlayn ödənilməsinə başlanılmışdır

Bazar iqtisadiyyatına keçid ölkəmizdə əsaslı iqtisadi islahatların aparılması üçün əlverişli şərait yaratmışdır. Bu addımlardan biri respublikada sığorta-pensiya sisteminin fəaliyyətə başlamasıdır. Son 20 ildə dünyanın əksər ölkələrində, o cümlədən Azərbaycanda makroiqtisadi və demografik vəziyyətin dəyişməsi sosial müdafiə sisteminin yeniləşməsinə zəruri etmişdir.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin 2001-ci il 17 iyul tarixli Sərəncamı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasında Pensiya İslahatı Konsepsiyası” Azərbaycanın müasir və beynəlxalq standartlara tam cavab verən sığorta-pensiya modelini ortaya qoymuşdur. Bu model pensiyaçıların sosial müdafiəsinin və layiqli həyat səviyyəsinin təmin olunması məqsədilə pensiya ödənişlərinin etibarlı maliyyə təminatına nail olunması, pensiya təminatı sisteminin bazar iqtisadiyyatı prinsiplərinə uyğunlaşdırılması və onun rolunun artırılması, pensiya və müavinət ödənişləri üçün nəzərdə tutulan vəsaitin tam yığılması və məqsədyönlü istifadəsi, pensiya təminatı sisteminin idarə olunmasını təkmilləşdirməklə onun səmərəliliyinin yüksəldilməsi, sosial sığorta haqları ilə ödənişlər arasındakı əlaqənin uyğunlaşdırılması kimi mühüm problemlərin həllinə yönəldilmişdir.

Qeyd olunan fəaliyyətin məntiqi nəticəsi kimi, 2006-cı il yanvar ayının 1-dən ölkəmizdə yeni sistem sayılan fərdi uçotun tətbiqinə başlanılmışdır. Ümumiyyətlə, “Sosial sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununda sosial sığorta fiziki şəxslərin əməkhaqlarının, gəlirlərinin və ya əlavə xərclərinin kompensasiya edilməsinə, həmçinin itirilməsinin qarşısının alınmasına yönəldilmiş təminat forması kimi təsbit edilmişdir. Sosial sığorta sahəsi ilə bağlı müvafiq qanunvericilik bazasının olması həmin fəaliyyətə yerinə yetirilməsində və onun tənzimlənməsində mühüm rol oynayır. Məcburi dövlət və könüllü formalardan ibarət olan sosial sığorta öz subyektləri arasında hüquq bərabərliyini təmin edir. Hazırda məcburi dövlət sosial sığortası bu sahədə aparıcı rol oynayır. Sosial sığortanın bu formasının müntəzəm olaraq həyata keçirilməsinə dövlət təminat verir. “Sosial sığorta haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununa əsasən, məcburi dövlət sosial sığortasının həyata keçirilməsi üçün sığortaçının, sığortaedənin və sığortaolunanın iştirakı vacibdir. Hüquqi və ya fiziki şəxs formasında fəaliyyət

göstərən sığortaedənlər çalışdırdıqları işçilərlə bağlı müvafiq ayırmaların həyata keçirilməsini öz öhdələrinə götürürlər. Hər bir sığortaedəndən işçiyə hesablanmış əməkhaqqının 22 faizi həcmində, işçidən isə hesablanmış əməkhaqqının 3 faizi həcmində məcburi dövlət sosial sığorta haqqı Dövlət Sosial Müdafiə Fondu orqanının hesabına köçürülməlidir.

Fərdi sahibkarlıq fəaliyyətilə məşğul olan fiziki şəxslər və kənd təsərrüfatı subyektləri qeyd olunan qaydada istisna təşkil edir. Onlar da ölkə üzrə müəyyən olunmuş minimum aylıq əməkhaqqı əsasında, fərdi sahibkarlıq fəaliyyətilə məşğul olan fiziki şəxslər fəaliyyət göstərən sahəyə görə, kənd təsərrüfatına yararlı torpaqlardan istifadə edənlər isə torpaqların keyfiyyət qrupları üzrə hər hektar hesabı ilə müvafiq faiz dərəcələrində sosial sığorta haqqı ödəməlidirlər.

Minimum aylıq əməkhaqqının artırılması haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 31 avqust 2013-cü il tarixli Sərəncamına əsasən, minimum aylıq əməkhaqqının məbləği 2013-cü il sentyabrın 1-dən 105 manat müəyyən edilmişdir. Bu əsasda kənd təsərrüfatına yararlı torpaqlardan istifadə edən fiziki şəxslər əməkqabiliyyətli ailə üzvlərinin hər biri üçün torpaqların ölkə üzrə müəyyən olunmuş minimum aylıq əməkhaqqının (105 manat) 1-ci keyfiyyət qrupu üzrə 12 faizi, yəni 12,6 manat, 2-ci keyfiyyət qrupu üzrə 8 faizi, yəni 8,4 manat, 3-cü keyfiyyət qrupu üzrə 4 faizi, yəni 4,2 manat, 4-cü keyfiyyət qrupu üzrə 2 faizi, yəni 2,1 manat miqdarında məcburi dövlət sosial sığorta haqqı ödəməlidirlər. Torpaqların keyfiyyət qrupu dövlət aktına əsasən müəyyənəldirilir.

Ticarət, nəqliyyat, tikinti və digər sahələrdə sosial sığorta üzrə fəaliyyət də özünə məxsusluğu ilə fərqlənir. Belə ki, Naxçıvan şəhərində, rayonlarda ticarət və tikinti sahələrində

sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər ölkə üzrə müəyyən olunmuş minimum aylıq əməkhaqqının Naxçıvan şəhərində 20 faizinin 80 faizi, yəni 31,5 manat, kəndlərdə isə 50 faizi məbləğinin 50 faizi, yəni 26,25 manat miqdarında məcburi dövlət sosial sığorta haqqı ödəməlidirlər. Digər sahələrdə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər ölkə üzrə müəyyən edilmiş minimum aylıq əməkhaqqının Naxçıvan şəhərində 20 faizinin 80 faizi, yəni 16,8 manat, rayon mərkəzlərində 20 faizinin 60 faizi, yəni 12,6 manat, kəndlərdə 20 faizi məbləğinin 50 faizi, yəni 10,5 manat miqdarında məcburi dövlət sosial sığorta haqqı ödəməlidirlər.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədrinin “Naxçıvan Muxtar Respublikasında dövlət orqanlarının elektron xidmətlər göstərməsinin təşkili haqqında” 2011-ci il 15 iyul tarixli Fərmanından irəli gələn vəzifələrin yerinə yetirilməsi məqsədilə Naxçıvan Muxtar Respublikası Dövlət Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən 22 adda elektron xidmət göstərilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Bu günlərdə məcburi dövlət sosial sığorta haqlarının onlayn ödənilməsi məqsədilə fondun www.dsmf.nakhchivan.az saytında müvafiq bölmə yaradılmışdır. Belə ki, www.dsmf.nakhchivan.az saytına daxil olmaqla, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan fiziki şəxslər və torpaq mülkiyyətçiləri plastik kartlar vasitəsilə məcburi dövlət sosial sığorta haqlarını tam şəkildə ödəyə bilərlər. Bu, sığortaedənlərə vaxta və vəsaitlərə qənaət etmək, sürətli ödəniş aparmaqla bərabər, məsafədən maliyyə idarəetməni təhlükəsiz həyata keçirmək imkanı verir.

Əli HÜSEYNOV
Naxçıvan Muxtar Respublikası
Dövlət Sosial Müdafiə
Fondunun əməkdaşı

Adətən, təhsil sahəsində aparılan geniş diapazonlu işlərin son nəticəsi üç meyar üzrə birləşdirilib qiymətləndirilir: istedadlı şagirdlərin üzə çıxarılması, onların yaradıcılıq po-

il ərzində rayonda 34 yeni məktəb binası tikilmiş və yaxud yenidən qurulmuşdur. Yeni məktəb binaları müasir tələblərə cavab verən avadanlıqla və təlimin texniki vasitələri

Şəhurda ötən dərs ilinin yekunları uğurludur

Yeni dərs ilində isə qarşıda duran vəzifələr daha böyükdür

tensialının inkişaf etdirilməsinə stimul verən fənn olimpiadalarının yekunu; şagirdlərin baza təhsili üzrə yekun attestasiyalarının, buraxılış imtahanlarının nəticələri; məzunların sonrakı təhsili, ali məktəblərə qəbul.

Şəhurda hər üç sahə üzrə nəticələr əvvəlki illərlə müqayisədə olduqca ürəkaçandır. Aparılan yüksək səviyyəli tədrisin nəticəsidir ki, 2012-2013-cü dərs ilində məktəblilərin fənn olimpiadalarının respublika turunda 1 nəfər şagird 1-ci, 2 nəfər 2-ci, 3 nəfər 3-cü və 5 nəfər 4-cü yerə layiq görülmüşdür. Dərs ilində rayonun tam orta məktəblərinin XI siniflərini 840 nəfər şagird başa vuraraq orta təhsil haqqında attestat almışdır. Şəhur şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbin məzunları Leyla Əhmədova qızıl, Müşfiqə Əsgərova və Günay Hüseynova gümüş medala layiq görülmüşlər. Ali məktəblərə qəbul imtahanlarında Müşfiqə 690, Leyla 682 və Günay 630 bal toplayaraq tələbə adını qazanmışlar. Yenicə kənd tam orta məktəbinin məzununu Elməddin İsmayilov və Şəhur şəhər 1 nömrəli tam orta məktəbin şagirdi Nəzifə Rəhimli də orta təhsillərini qızıl medalla başa vurmuşlar. Qəbul imtahanlarında Elməddin 643, Nəzifə isə 630 bal yığmışdır.

Ümumilikdə isə 2013-cü ildə 612 nəfər orta məktəb məzununu ali məktəblərə sənəd vermişdir ki, bu da rayon üzrə ümumi məzunların 73 faizi deməkdir. 311 abituriyent isə ali məktəblərə qəbul olunmuşdur. Builki məzunlardan qəbul imtahanlarında 50 nəfəri 500-dən, onlardan 10 nəfəri 600-dən, 6 nəfəri isə 650-dən yuxarı bal toplamışdır.

Ümumtəhsil məktəblərinin informasiya-kommunikasiya texnologiyaları ilə təminatı proqramı çərçivəsində rayonun məktəblərinə 700 ədəd kompüter dəsti verilmişdir ki, bunların da 563-ü internetə qoşulmuşdur. Rayonun ümumtəhsil məktəblərində quraşdırılmış 117 elektron lövhə də dərslərin səmərəli keçilməsinə şərait yaratmışdır.

Şəhurda məktəblərin maddi-texniki bazasının gücləndirilməsi daim diqqət mərkəzindədir. Təkcə son on

il təmin edilmişdir.

Ötən il Aralık və Danyeri kəndlərinin hər birində 414, Dərəkənddə 216 şagird yerlik məktəb binalarının inşası başa çatdırılmış, Qarxun və Qorçulu kəndlərindəki məktəb binaları əsaslı yenidənqurmada sonra istifadəyə verilmişdir.

2013-2014-cü tədris ilində isə daha 4 məktəb fəaliyyətini yeni binalarda davam etdirəcək. Belə ki, Şahbulaq kəndində zirzəmi ilə birlikdə üçmərtəbəli, 110 şagird yerlik təzə məktəb binası ucaldılır, 1008 şagird yerlik Dəmirçi, 396 şagird yerlik Xanlıqlar və 234 şagird yerlik Sərxanlı kənd tam orta məktəblərinin binaları isə yenidən qurulur.

Rayon Təhsil Şöbəsinin müdiri Yaqub Tağıyevlə görüşdük, yeni dərs ilinə hazırlığın vəziyyəti ilə maraqlandıq. Yaqub Tağıyevin dediklərindən:

– Artıq biz yeni dərs ilinin astanasındaydıq. Yeni dərs ilinə hazırlıq prosesi isə həmişə məsuliyyətli və ciddi bir dövr kimi qəbul edilir. Ən başlıcası isə odur ki, bütün hazırlıq işləri yüksək səviyyədə yerinə yetirilib. Həm məktəblərin yeni dərs ilinə hazırlanmasını, həm də tədris müəssisələrinin qışa hazırlıq işlərini diqqət mərkəzində saxlamışıq. Məktəb işi ümumxalq işi olduğuna görə hamı çalışır ki, rayon təhsili zamanının tələbləri və dövlətin qarşıya qoyduğu standartlar səviyyəsində qurulsun.

Ümumiyyətlə, yeni dərs ilində qarşıımızda məsul vəzifələr durur. Təlim prosesinin səmərə və keyfiyyətinin artırılması, yüksək uğurları ilə fərqlənən məktəblərin sayının çoxaldılması mühüm məsələlərdəndir. Bunun üçün hər bir pedaqoji kollektiv köhnə təsəvvür və təfəkkür tərzindən yaxa qurtarmalı, yenilikləri, İKT-ni qəbul etməli, vəzifə məsuliyyəti və təşkilatçılıq qabiliyyətini vahid məqsəd ətrafında səfərbər etməyi bacarmalıdır. Təbii ki, bu, məhz belə olacaq və biz Azərbaycanda, eləcə də muxtar respublikamızda keyfiyyətli biliyə söykənən təhsil sisteminin davamlı inkişafı üçün əlimizdən gələni əsirgəməyəcəyik.

✎ Cəfər ƏLİYEV

Uşaqlar Ukraynaya müalicəyə göndəriliblər

Ukrayna Respublikasının Eypa-toriya şəhərində fəaliyyət göstərən Uşaq Klinik Sanatoriyasına üçhəftəlik müalicə üçün muxtar respubli-kadan daha 4 uşaq yola salınıb. Sə-mərəli fizioterapevtik müalicə üsul-ları ilə məşhur olan klinikada keçi-riləcək müalicə kursu zamanı onların valideynlərinin, eləcə də Naxçıvan Uşaq-Bərpa Mərkəzinin 2 həkiminin də orada iştirakı təmin olunub.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə keçirilən bu tədbir çərçivəsində uşaq serebral iflici diaqnozu qoyulmuş on səkkiz yaşadək sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlar ixtisaslaşmış reabilitasiya mərkəzində müalicə kursu keçəcəklər.

Tənha yaşayan ahıl qadına baş çəkilib

Dünən Naxçıvan Muxtar Respublikası Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsi, Səhiyyə, Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi nazirliklərinin təşkilatçılığı ilə Babək rayonunun Naxışnərgiz kəndində yaşayan tənha, 79 yaşlı Zamanova Zərövşən Xəlil qızı ilə görüşün keçirilməsi daha bir tənha qadına dövlət tərəfindən göstərilən diqqət və qayğının təzahürüdür. Adıçkilən təşkilatların əməkdaşları tənha, ahıl qadının yaşayış vəziyyəti ilə maraqlanmış, onu tibbi müayinədən keçirmiş və ərzaq payı vermişlər. Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan ahıl Zərövşən Zamanova bu kimi sosial müdafiə tədbirlərinin keçirilməsini dövlətin sosial-mənəvi dəstəyə ehtiyacı olan qadınlara diqqət və qayğısının nümunəsi kimi dəyərləndirərək minnətdarlığını bildirmişdir.

Xəbərlər şöbəsi

“Zərərli vərdişlərə “yox” deyək, həmişə sağlam olaq”

2002-2004-cü il təvəllüdlü yeniyetmələr arasında sərbəst gülüş üzrə Naxçıvan şəhər birinciliyi keçirilib. Naxçıvan şəhərindəki İlham Əliyev adına Olimpiya İdman Kompleksində keçirilən yarışda 11 çəki dərəcəsinə 50-dən artıq idmançı öz qüvvə və bacarığını nümayiş etdirib. Birincilik uğrunda gərgin mübarizədə müxtəlif çəkilərdə Tuncay Məmmədov, Məcid İbrahimov, Abbas Nəzəraliyev, Kəramət Xudiyev, Eldar Məhərrəmli, Həsənqulu Bağırov, Oruc Tağıyev, Davud Əliyev, Salman Həsənov, Gündüz Məmmədov və Qoca Əhmədov fəxri kürsünün ən yüksək pilləsinə qalxıblar.

Naxçıvan Şəhər Gənclər və İdman İdarəsi və Naxçıvan Muxtar Respublikası Gülüş Federasiyasının təşkilatçılığı ilə keçirilən birincilikdə yer tutan gülüşçilərə diplomlar verilib.

Kikboksinqçilər qüvvələrini sınaıyblar

Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyi ilə Şərq Döyüş Sənəti Federasiyasının tədbirlər planına uyğun olaraq, Culfa rayon və Naxçıvan şəhər kikboksinqçiləri arasında keçirilən yoldaşlıq görüşündə 45 idmançı gücünü sınaıyb.

Yerlərdə kikboksinq idman növünü inkişaf etdirmək və idmançıların ustalıq səviyyəsini artırmaq məqsədilə təşkil edilən yoldaşlıq görüşü Naxçıvan şəhər təmsilçilərinin 25:20 hesablı üstünlüyü ilə başa çatıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Gənclər və İdman Nazirliyinin mətbuat xidməti

Çoxları bu fikrə şərik çıxar ki, hədiyyə kimi dəyərli bir kitab almağı və kitab hədiyyə etməyi çox sevirik. Hələ uzaq səfərə çıxanda kitab seçib almaq həvəsini heç demirəm. Xülasə, son vaxtlar kitab oxumağa meylimiz azalsa da, nəfis tərtibatlı, müəllifi tanış, qiyməti də münasib olan kitaba rast gələndə ən azından gələcəkdə uşaqlar oxusun deyə, onu alıb bir az vərəqləyəndən sonra rəfə qoyuruq. Beləcə, hər bir ziyalının evində bir kitabxana yaranır. Bunlar da çox zaman haqlı olaraq insanın övladlarına ən dəyərli mirası hesab edilir.

İSBN kodu nədir

və yaxud nəşr olunan kitablarımız necə tanınır?

İndi kitablar çoxdur və hər il çox sayda müəllifin müxtəlif dillərdə, müxtəlif janrda yazılan kitabları işıq üzü görür. Kitablar nəşr edilərkən onlara verilmiş İSBN kodları, yəni ingiliscə “International Standard Book Number” kimi səslənən Beynəlxalq standart kitab nömrəsi vardır ki, bu da həm bibliografiya sahəsində çalışanların, həm də müasir oxucunun istədiyi kitabı tez əldə etməsinə imkan verir, onun müəllifinin hüquqlarını qoruyur. Çünki İSBN hər bir kitabın beynəlxalq aləmdə tanınmasını təmin edən bir nömrədir.

Bəzi nəşriyyat direktorlarımızda olmasa da, yəqin ki, kitab müəlliflərimizdə sual yarana bilər ki, bu İSBN haradan çıxdı? Biz bilirik ki, oturub gecəni gündüzə qatıb bir kitab ərsəyə gətirəndən sonra tanış bir nəşriyyata üz tuturuq, o da köhnədənqalma bir qriflə onu kodlaşdıraraq çap edib bizə təhvil verir.

Sonra da o, göz nuru kitablarımızı kitabxanalara, müəllimlərimizə, dost-taşıqlara hədiyyə verir, yerdə qalanını da kitab mağazalarında satışa göndəririk. Beləliklə, kitablarımız heç olmasa, birçə kəlmə birisinə faydalı olanda, yəni oradakı fikirləri bir başqa nəşr məhsulunda görəndə ürəymiz dağa dönmür. Kitablardan kimsə bəhrələndiyini dünyaya sübut etməyiniz üçün İSBN kodları lazımdır. Çünki artıq qloballaşma döv-

ründə yaşayıırıq. Bu, qloballaşmanın yaratdığı imkan idi ki, bu yaxınlarda Avropa ölkələrindən birindəki universitetdən mənə tədqiqatçısı olduğum sahə, yəni turizm üzrə əlimdə olan ədəbiyyatların siyahısını bir araya toplayıb, qlobal şəbəkədə müvafiq səhifədə yerləşdirmək xahiş edildi. Həm də bu layihə çərçivəsində həmin səhifədə öz milli dilimizdə olan ədəbiyyatları da yerləşdirmək imkanı var idi. Amma əldə olan kitab və jurnal məqalələrimə nəzər salanda məlum oldu ki, bunların bir çoxu ya sadəcə, özümün oxumağıma, ya da ki, dost-tanışa hədiyyə etməyə yararır. Həmin məqalə və kitablarda yazılmış fikir və ideyalara çəkilmiş bu qədər zəhmətin heçə getməsinə birçə İSBN kodu çatışmazlığından heyifsilənmək isə artıq gec idi.

Bəs bu İSBN kodu nədir və o, kitablara nə üçün verilir? İSBN kodu 1966-cı ildə beynəlxalq aləmdə hər bir nəşr məhsulunun tanınması üçün işlənilib hazırlanmışdır. 1970-ci illərdən təkmilləşdirilmiş qaydada həmin məqsəddə xidmət etmək üçün dünyada tətbiq olunmağa başlanılmışdır. Hər bir ölkənin bu sistem üzrə bir agentliyi vardır ki, onun vasitəsilə ölkədəki bütün nəşriyyatlar hər bir nəşr məhsulu üçün İSBN kodu ala bilərlər. Ölkəmizin İSBN üzrə agentliyi olan Xəzər Universiteti nəşriyyatının saytında da qeyd

olunduğu kimi, İSBN kitabları beynəlxalq miqyasda kodlaşdırmaq üçün hər kitaba çap olunduğu bölgə və nəşriyyatı nəzərə alaraq verilən nömrədir. Hər kitab adı, müəllifin adı və yalnız ona aid olan İSBN kodu vasitəsilə birqiymətli xarakterizə olunur. Beləliklə, kitabın təkcə

İSBN kodunu bilməklə onu tapmaq və almaq mümkündür. Bu həm də kitabların POS-terminallar vasitəsilə satışına imkan verən bir sistemdir.

Bəs bu sahədə bizdə vəziyyət necədir deyə, üz tutduq M.S.Ordubadi adına Naxçıvan Muxtar Respublika Kitabxanasına. Məsələdən xəbərdar olan kitabxana işçiləri yeni nəşrlər arasında çoxlu sayda belə İSBN kodu olmayan kitabların olduğunu bildirdilər. Bir çoxları da mühüm nəşrlər olan belə qiymətli kitabları vərəqləyəndə, nəşriyyatlarımızın cəmi 10 manatlıq bu 13 rəqəmli bir kodu almağa görə, bəlkə də, məsələdən bixəbər olmuş müəlliflərin əməyinə belə etinasız yanaşması təəccüb doğurur. Axı bu kitabların bir çoxunda müəlliflərin gecə-gündüz çəkdiyi zəhmətlə ərsəyə gələn ölkəmizi, muxtar respublikamızı dünyaya tanıdacaq qiymətli fikirlər və faktlar vardır. Bundan əlavə, İSBN nəşir və kitab ticarəti ilə məşğul olanlar arasında əhəmiyyətli və sərfəli əlaqəni təmin edir, material sifarişlərini, yazışmalarını, bibliografik axtarış işlərini asanlaşdırır və sürətləndirir; kitabxanadaxili və virtual sifarişlərin verilməsini, kitabların satın alınmasını, ümumi kataloqların hazırlanmasını asanlaşdırır. Xüsusən beynəlxalq və rəsmi kitabxanalar artıq İSBN-siz nəşrləri qəbul etmir.

Əli CABBAROV

Culfa rayonunda qanvermə aksiyası

Naxçıvan Muxtar Respublikası Səhiyyə Nazirliyi həm irsi qan xəstəliyindən əziyyət çəkən insanların, həm də qan köçürülməsinə ehtiyacı olan bütün digər xəstələrin müalicəsində istifadə olunmaq üçün qan tədarükünün təşkilini davam etdirir. Naxçıvan Diaqnostika-Müalicə Mərkəzinin Culfa Rayon Mərkəzi Xəstəxanasında keçirdiyi növbəti qanvermə aksiyası humanitar aksiyaların məntiqi davamıdır.

Rayon Mərkəzi Xəstəxanasının baş həkimi Məhəmməd Ağayev tədbirdə çıxış edərək bildirmişdir ki, hemofiliyalı xəstələr donorların verdiyi qan hesabına öz həyatlarını

davam etdirirlər. Odur ki, belə xəstələrə qan verilməsində iştirak etmək xeyirxah işdir.

Qeyd olunmuşdur ki, hemofiliyalı xəstələrin 50-55 faizini məktəbə-qədər, məktəbyaşlı uşaqlar və gənclər təşkil edir. Hemofiliyalı xəstələrə dövlətimiz tərəfindən çox böyük diqqət və qayğı göstərilir, bu sahədə ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. Muxtar respublikada da bu istiqamətdə ardıcıl tədbirlər görülür.

Sonra “Qan donorları, insan həyatını birgə xilas edək” devizi altında qanvermə aksiyası keçirilmişdir. Əvvəlcə donorlardan arterial təzyiq, hepatit, QİÇS və digər yoluxucu

xəstəliklərin müəyyən edilməsi üçün qan analizləri götürülmüş, testdən keçirilərək qan qrupları təyin edilmişdir. Bir neçə saat çəkən aksiyada asayış keşikçiləri – polislər daha fəal iştirak edərək könüllü donor olmuşlar. Qanvermə aksiyasında sürücülər və təhsil işçiləri də iştirak etmişlər. Bütvövlükdə, aksiyada 19 nəfər könüllü olaraq qan vermişdir. Donorlardan götürülən 5,7 litr qanın qrupları müəyyənləşdirilərək birli, ikili və üçlü torbalarda mərkəzin qan bankına təhvil verilmişdir. Hazırda qan bankının soyuducusunda xəstələrə köçürülmək üçün kifayət qədər qan ehtiyatı mühafizə olunur.

Muxtar respublikada sanitar vəziyyət sabitdir

Son dövrlərdə muxtar respublikamızda həm qoruyucu peyvəndlərin aparılması, həm də digər tədbirlər sayəsində epidemioloji sabitlik təmin olunmuşdur.

Avqust ayında muxtar respublikamızda yenidoğulmuş 563 uşaq idarəolunan yoluxucu xəstəliklərə görə peyvənd alınmışdır. Mövsümi xəstəliklərin və zəhərlənmələrin qarşısını almaq məqsədilə içməli su hövzələrində, çimərliklərdə və digər su mənbələrində ardıcıl olaraq profilaktik tədbirlər aparılmışdır. Bundan başqa, su təchizatı sistemlərində, ictimai, inzibati və fərdi binalarda, tullantı və çirkab suları axıdılan yerlərdə, məişət tullantıları qoyulan meydançalarda müntəzəm olaraq dezinfeksiya və dezinseksiya tədbirləri həyata keçirilmişdir.

İstehsal olunmuş məhsulların

sertifikatlaşdırılması işi Naxçıvan Muxtar Respublikası Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent üzrə Dövlət Komitəsi ilə birgə aparılmış, ay ərzində 36 məhsul sertifikatlaşdırılmışdır. Ay ərzində Bakterioleji laboratoriya fəaliyyətini davam etdirmiş, 58 su, 382 yuyuntu nümunələrinin, 698 digər nümunələrin müayinələri aparılmışdır.

Obliqat qrupların bakterioleji müayinələri diqqət mərkəzində saxlanılmış, səhiyyə üzrə 95, təhsil üzrə 347, qidalanma sənayesi, ictimai-iaşə və ticarət üzrə 101, kommunal sahələr üzrə 23, sürücülük üzrə 125 nəfər müayinədən keçmişdir.

Radioloji qrup tərəfindən 11 yerdə gündəlik olaraq radioloji ölçmələr aparılmış, təbii fon şüalanması yol verilən hədd daxilində olmuşdur.

Qidalanma gigiyenası laboratoriyasında 55 nümunədə 254 müayinə aparılmışdır.

Kommunal gigiyena laboratoriyasında 36 nümunədə 83, Toksikoloji, xarici mühitdə və ərzaq məhsullarında zəhərli kimyəvi maddələrin qalıq miqdarının təyini laboratoriyasında 37 nümunədə 83 müayinə aparılmışdır.

Əhalinin sanitariya-epidemioloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılması məqsədilə muxtar respublikanın sanitariya-epidemioloji xidmət orqanları tərəfindən obyektlər sanitar-gigiyenik vəziyyətə görə yoxlanılmış, aşkar olunmuş nöqsanların aradan qaldırılması üçün müvafiq tədbirlər görülmüşdür.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Səhiyyə Nazirliyinin mətbuat xidməti

Hüquqi maarifləndirmə günün tələbidir

***Sual:** Etibarnamə hansı müddətə verilir?*

Cavab: Bir şəxsin üçüncü şəxslər qarşısında təmsilçilik üçün başqa şəxsə verdiyi yazılı vəkalət etibarnamə sayılır. Notarial forma tələb edən əqdlərin bağlanması üçün etibarnamə notariat qaydasında təsdiqlənməlidir. Etibarnamə verilmiş şəxs vəkil edildiyi hərəkətləri şəxsən özünə etməlidir. O, etibarnamə ilə buna vəkil edildikdə və ya etibarnaməni verənin mənafeələrinin qorunması üçün şəraitin buna məcbur etdiyi halda həmin hərəkətlərin icrasını başqa şəxsə etibar edə bilər. Səlahiyyətləri başqa şəxsə verən bunu etibarnaməni verənə bildirməli və səlahiyyətləri verdiyi şəxs barəsində ona lazımı məlumat verməlidir. Bu vəzifənin icra edilməməsi səlahiyyəti verənin üzərinə səlahiyyətləri verdiyi şəxsin hərəkətləri üçün, öz hərəkətləri üçün olduğu kimi məsuliyyət qoyur. Etibarnamə vermiş və sonradan onu ləğv etmiş şəxs bu barədə etibarnamə verilmiş şəxsi, habelə etibarnaməni qarşılarında təmsil edilmək üçün verdiyi ona məlum üçüncü şəxsləri xəbərdar etməyə borcudur. Etibarnaməyə xitam verildikdə onun verildiyi şəxs və ya hüquq varisləri dərhal etibarnaməni qaytarmağa borcudurlar. Etibarnaməyə xitam verildikdə etibar edilmiş başqasına etibar etmə qüvvədən düşür.

Nəqliyyat vasitəsinə dair sərəncamvermə hüququnu nəzərdə tutan etibarnamə istisna olmaqla, etibarnamə istənilən müddətə verilə bilər. Əgər etibarnamədə müddət göstərilməyibsə, o, bağlandığı gündən bir il ərzində qüvvəsini saxlayır. Bağlandığı tarix göstərilməyən etibarnamə əhəmiyyət-sizdir. Xaricdə hərəkətlərin yerinə yetirilməsi üçün nəzərdə tutulan və qüvvədəolma müddəti göstərilməyən etibarnamə notarius tərəfindən təsdiqləndikdə etibarnaməni vermiş şəxs tərəfindən ləğv edilənədək qüvvəsini saxlayır. Nəqliyyat vasitəsinə dair sərəncamvermə hüququnu nəzərdə tutan etibarnamə isə bir ildən artıq müddətə verilə bilməz.

Etibarnamənin müddəti bitdikdə, etibarnamədə nəzərdə tutulan hərəkətlər həyata keçirildikdə, etibarnaməni vermiş şəxs tərəfindən etibarnamə ləğv edildikdə, etibarnamə verilmiş şəxs imtina etdikdə, adından etibarnamə verilmiş hüquqi şəxsə xitam verildikdə, adına etibarnamə verilmiş hüquqi şəxsə xitam verildikdə, etibarnaməni vermiş fiziki şəxsin ölməsi, fəaliyyət qabiliyyəti olmayan, məhdud fəaliyyət qabiliyyətli və ya xəbərsiz itkin düşmüş sayıldıqda, etibarnamə verilmiş fiziki şəxsin ölməsi, fəaliyyət qabiliyyəti olmayan, məhdud fəaliyyət qabiliyyətli və ya xəbərsiz itkin düşmüş sayıldıqda etibarnamənin qüvvəsinə xitam verilir. Etibarnamə vermiş şəxs istənilən vaxt etibarnaməni və ya başqasına etibaretməni ləğv edə bilər, etibarnamə verilmiş şəxs isə istənilən vaxt ondan imtina edə bilər. Bu hüquqlardan imtinaya dair razılaşma əhəmiyyətsizdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Prokurorluğunun Hüquqi təminat və informasiya şöbəsi

ŞƏRQ qapısı

Baş redaktor:
TURAL SƏFƏROV

Ünvan: AZ-7000,
Naxçıvan şəhəri, “Təbriz” küçəsi, 1.
Telefonlar: Məsul katib: 545-62-47
Şöbələr: 545-81-44, 545-51-18
Müxbirlər: 545-75-21, Faks: 544-52-52
E-mail: *serqqapisi@nakhchivan.az*

Qeydiyyat №: 575

Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılır

Nömrəyə məsul: Səbuhi Həsənov

Qəzet redaksiyanın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib və “Əcəmi” NPB-də ofset üsulu ilə çap olunmuşdur.

Tiraj: 3940. Sifariş № 822